

Abstrakt

Předkládaná disertační práce se věnuje analýze a interpretaci mediálních obrazů americké a sovětské společnosti v tisku meziválečných politických stran, které se identifikovaly jako zástupci dělnické třídy. Výzkum stojí na kvalitativní diskurzivní analýze deníků tří největších levicových politických stran působících ve sledovaném období, tedy analýze *Českého slova* vydávaného národními socialisty, *Práva lidu*, orgánu sociálně demokratické strany a komunistickém *Rudém právu*. Opomenuta však nebyla ani další stranická periodika a materiály určené veřejnosti podílející se na tvorbě politicky strukturovaného diskurzu jednotlivých stranických subjektů. Základní hypotéza, kterou projekt ověřuje, zní: Binární diskurz hodnotící americkou společnost jako strukturálně nespravedlivou, krutou a bezohlednou a Sovětský svaz jako místo rovnosti, otevřenosti, pokroku a spravedlnosti, který se prosadil v období rané studené války po nastolení stalinistické mediální hegemonie, se v prostředí československé levice utvářel během předcházejících třiceti let. Prameny ve formě jednotlivých textů vztahujících se k americké či sovětské politice, každodennosti či kultuře byly interpretovány na základě analytických kategorií spravedlnosti, prosperity či přátelství a spojenectví, které se rovnají jednotlivým komponentům základní dobově sdílené představy o ideální společnosti. Meziválečný mediální obsah byl konfrontován s poválečnou a raně stalinskou mediální adorací SSSR a silící kritikou USA s cílem obnažit kořeny takto polarizovaného symbolického systému. Úplně stranou nemohl být ponechán ani vývoj během druhé světové války. Exkurzem v podobě analýzy oficiálního i ilegálního protektorátního tisku navazujícího na předválečná levicová média se podařilo identifikovat mechanismus delegitimace veřejné kritiky sovětského stalinismu pro těsně poválečný mediální provoz a také aktualizaci symbolů slovanské vzájemnosti, které doplnily levicí dlouhodobě produkováné obrazy dekadence amerického kapitalismu a nadějného, dobrého jádra sovětského socialismu. Práce tak hájí tezi, že vznik a další prohlubování studenovělečného binárního diskurzu postaveného na jednostranné adoraci SSSR a naprostém odmítnutí USA přímo navazoval na sdílené levicové představy o těchto moderních civilizačních okruzích formující se od konce první světové války.

Klíčová slova

Meziválečné Československo – politická levice – mediální analýza – USA – SSSR – studená válka